

¹⁰ Ромовська З. В. Проблеми у застосуванні норм спадкового права // Вісник Верховного Суду України. – 2007. – № 6 (82). – С. 47.

¹¹ Спадкове право: навч. посіб. / Ю. О. Заїка, Є. О. Рябокони. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – С. 105–106.

¹² Турдуковський Я. Правова регламентація інституту обов'язкової частки в спадщині: окремі проблеми // Право України. – 2002. – № 2. – С. 118.

Резюме

У дослідженні з'ясовано можливість розширення кола фізичних осіб, які незалежно від змісту заповіту, володіють правом на обов'язкову частку в спадщині. Зокрема, автор, аналізуючи погляди вчених-цивілістів на зазначену проблему, розділяє точку зору тих науковців, які стверджують, що перелік вказаних учасників процесу спадкування не підлягає жодному розширенню.

Ключові слова: заповіт, заповідач, обов'язкова частка в спадщині, свобода заповіту, спадкове право, спадкування, спадкоємець, спадщина.

Резюме

В исследовании выясняется возможность расширения круга физических лиц, которые независимо от содержания завещания владеют правом на обязательную долю в наследстве. В частности, автор, анализируя взгляды учёных-цивилистов на указанную проблему, разделяет точку зрения тех учёных, которые утверждают, что перечень приведенных участников процесса наследования не подлежит никакому расширению.

Ключевые слова: завещание, завещатель, наследник, наследование, наследственное право, наследство, обязательная доля в наследстве, свобода завещания.

Summary

In this research possibility of expansion turns out the circles of physical persons, which regardless of maintenance of testament, own a right on an obligatory stake in an inheritance. In particular, an author, analyzing the looks of scientists of a civil law, divides the point of view of those scientists, which assert that the list of the indicated participants of process of inheritance is subject to no expansion.

Key words: freedom of testament, heir, heritage, interitance, inheritance law, natural portion of the inheritance, testament, testator.

Отримано 30.03.2011

М. В. КУЗЬМЕНКО

*Марина Валеріївна Кузьменко, аспірант
Київського університету права НАН України*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОРЯДКУ ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФІВ ЗА АНТИКОНКУРЕНТНІ УЗГОДЖЕНІ ДІЇ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА УКРАЇНИ

При застосуванні санкцій за вчинення антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання, зокрема, при накладенні штрафів, уповноважений орган влади на підставі норм законодавства про захист економічної конкуренції визначає розмір таких штрафів, враховуючи при цьому ті обставини, які можуть вплинути на розмір штрафу як у бік збільшення, так і навпаки – у бік зменшення.

Законодавство Європейського Союзу про захист економічної конкуренції містить нормативні акти, які встановлюють порядок визначення розміру штрафу за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема, за антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання. Проте в Україні регламентація стадій і процедури визначення розміру штрафу у вигляді нормативно-правового акта відсутня і публічних документів (інформаційні листи, методичні роз'яснення тощо) щодо методики визначення розміру штрафу також немає.

Питання застосування штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції досліджували українські науковці, зокрема: О. Бакалінська, Ю. Журик, О. Каштанов, І. Туйськ, І. Шуміло та інші. Дослідження питань визначення розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції у Європейському Союзі здійснювали зарубіжні дослідники, зокрема: Д. Ваєлброк (Denis Waelbroeck), Ц. Велжановський (Cento Veljanovski), Д. Герадін (Damien Geradin), Е. Ельхауге (Einer Elhauge), Дж. Коннор (John Connor), К. Нордлендер (Kristina Nordlander) та інші.

Мета статті полягає у з'ясуванні рівня правового забезпечення порядку визначення розміру штрафу за антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання в Україні та в Європейському Союзі.

Виокремлення основних положень законодавства про захист економічної конкуренції, які регулюють правовий порядок визначення розміру штрафів за антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання в Європейському Союзі, та формулювання пропозицій щодо його розвитку в Україні.

У Європейському Союзі до базових нормативних актів, якими визначені заходи відповідальності за вчинення антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання, а також якими регламентовані процесуальні питання щодо застосування таких заходів і визначення розміру санкцій, зокрема, штрафів, відносяться Договір про створення Європейського Економічного Співтовариства (Римський договір) (а саме – положення ст. 81 цього нормативно-правового акта первинного законодавства); Регламент Ради (ЄЕС) від 6 лютого 1962 року «Перший регламент щодо імплементації ст. 85¹ та 86 Римського договору»² (надалі – Перший регламент імплементації); Регламент Комісії (ЄС) (надалі – Комісія) від 16 грудня 2002 р. № 1/2003 щодо імплементації правил конкуренції, передбачених ст.ст. 81 та 82 Римського договору (надалі – Регламент Комісії 1/2003)³; Основні принципи щодо методу визначення штрафів, накладених відповідно до статті 23(2) Регламенту Комісії № 1/2003 (надалі – Основні принципи)⁴, які були прийняті за наслідками доопрацювання аналогічного документу, що діяв з 1998 р. та відповідні судові рішення, які утворюють практику Європейського Суду Справедливості.

Крім цього, при застосуванні штрафних санкцій та визначенні їх розміру Комісія бере до уваги методичну літературу (в електронному вигляді з нею можна ознайомитися у відповідному розділі офіційної вебсторінки Комісії⁵).

Здійснюючи загальну характеристику порядку накладення штрафів за вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції у Європейському Союзі, варто зауважити, що основоположною нормою при накладенні штрафу є ч. 2 ст. 15 Першого регламенту імплементації та ст. 23 Регламенту Комісії 1/2003, якими, зокрема, визначено, що за вчинення антиконкурентних узгоджених дій на суб'єктів господарювання або їх асоціацію Комісією накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за рік, що передував року вчинення порушення. Обидва нормативно-правові акти декларують положення, відповідно до якого при визначенні розміру штрафу обов'язковим є врахування тривалості та тяжкості порушення. Крім того, встановлені деякі особливості визначення розміру штрафу: згідно з ч. 2 ст. 23 Регламенту Комісії 1/2003, у разі, якщо штраф накладається на асоціацію суб'єктів господарювання за антиконкурентні узгоджені дії, то розмір штрафу не може перевищувати десяти відсотків від суми загального річного обороту кожного члена асоціації, що діє на товарному ринку, на якому вчинені антиконкурентні узгоджені дії, а четвертою частиною зазначеної статті врегульовано порядок сплати штрафу у разі неплатоспроможності асоціації суб'єктів господарювання.

Проте сама процедура встановлення розміру штрафу в названих нормативно-правових актах не визначена, а регулюється відповідно до Основних принципів. Процедура визначення розміру штрафу за антиконкурентні узгоджені дії згідно із законодавством Європейського Союзу здійснюється в два етапи.

На першому етапі визначається основна сума штрафу (basic amount) для кожного суб'єкта господарювання, який є учасником антиконкурентних узгоджених дій. А на другому етапі, відповідно до частини другої Основних принципів, основна сума штрафу може бути або залишена без змін, або змінена при наявності обтяжуючих чи пом'якшуючих обставин.

При проведенні першого етапу визначення розміру штрафу розраховується обсяг реалізації продажів товарів (робіт, послуг) (calculation the value of sales). На цьому етапі значну увагу Комісія приділяє приналежності учасника антиконкурентних узгоджених дій до групи суб'єктів господарювання, адже у такому разі базисом обрахування штрафу буде сума річного доходу всієї групи суб'єктів господарювання, а не одного учасника, що передбачено п. 14 Основних принципів. Також до уваги беруться останні наявні показники господарської діяльності суб'єкта господарювання або групи суб'єктів господарювання; у разі відсутності або неповноти інформації про дохід, уповноважений орган може використовувати релевантну інформацію, отриману з інших компетентних джерел (наприклад, від інших органів державної влади), при чому показники доходу беруться до сплати податків та інших зборів, що визначено п. 17 Основних принципів.

Особливу увагу зазначеного акта приділено так званим «транснаціональним картелям» (випадкам, коли антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання вчинені на міжнародному рівні). У такому разі Комісія може оцінити загальний обсяг реалізації товарів (робіт, послуг), який отримано внаслідок вчинення антиконкурентних узгоджених дій у відповідних географічних межах (які можуть бути ширшими, ніж територія Європейської Економічної Зони), може визначити частку реалізації товарів (робіт, послуг) кожного суб'єкта господарювання-учасника антиконкурентних узгоджених дій на цьому ринку та може застосувати цю частку до сукупного обсягу реалізації суб'єктом господарювання товарів (робіт, послуг) в межах Європейської Економічної Зони. Визначений таким методом результат розглядається як основна сума штрафу. Окрім зазначених показників на першому етапі визначається базовий розмір штрафу (determination of the basic amount of fine). Він залежить від попередньо описаного показника – обсягу реалізації, а також від характеру порушення (його тяжкості), помноженої на тривалість його вчинення, визначену в роках. При цьому «...оцінка тяжкості порушення залежить від багатьох факторів, включаючи, зокрема, специфічні обставини і загальний контекст справи, а також превентивний характер штрафів»⁶.

На цьому етапі Комісія уповноважена визначити базовий розмір штрафу на основі розміру «стартового внеску» (entry fee). Порядок застосування «стартового внеску» передбачає накладення штрафу у розмірі від 15 до 25 % обсягу реалізації за сам факт участі суб'єкта господарювання в антиконкурентних узгоджених

діях. Наприклад, якщо суб'єкт господарювання вчиняє порушення вперше і тривалість його участі в антиконкурентних узгоджених діях є незначною, то базовий розмір штрафу буде визначатися саме за схемою «стартового внеску».

Наступний етап визначення розміру штрафу включає в себе корегування базового розміру штрафу (adjustments to the basic amount) при якому враховуються обтяжуючі та пом'якшуючі обставини (пункти 28–29 Основних принципів), здійснюється аналіз стримуючого ефекту штрафу (п. 30 Основних принципів). При цьому стримуючий ефект штрафу враховується у разі, якщо суб'єкт господарювання, що є учасником антиконкурентних узгоджених дій, має значні обсяги реалізації товарів (робіт, послуг) на ринках, які не є ринками вчинення порушення, проте з метою реалізації превентивної функції штрафних санкцій застосування стримуючого ефекту є виправданим. Наприклад, у пункті 14 рішення від 17 червня 2010 р. Європейський Суд Справедливості у справі *Lafarge v Commission C – 413/08*⁷ залишив без змін рішення Комісії, зокрема, в частині коригування базового розміру штрафу із застосуванням стримуючого ефекту, внаслідок чого розмір штрафу на цьому етапі був змінений з 52 до 104 мільйонів євро (збільшено на сто відсотків).

Крім зазначених стадій, під час другого етапу відбувається застосування Програми пом'якшення відповідальності (п. 34 Основних принципів), а також враховується платоспроможність суб'єкта господарювання (ability to pay) (п. 35 Основних принципів). При наявності вагомих фінансово-економічних підстав та відповідного клопотання від суб'єкта господарювання про неможливість подальшої господарської діяльності у разі сплати штрафу, Комісії надається право зменшення розміру застосовуваної санкції.

Крім цього, варто звернути увагу на положення п. 36 Основних принципів, яке передбачає можливість накладення у виключних випадках на суб'єктів господарювання та їх асоціації «символічних штрафів» (symbolic fines). При цьому аргументація накладення символічного штрафу має бути показана у тексті рішення. На практиці такі рішення приймалися лише у декількох випадках (зокрема, символічний штраф накладався на компанію *АС Treuhand AG* за антиконкурентні узгоджені дії на ринку органічного пероксиду⁸; конфедерацію *UNITAB* та асоціацію *АРТІ* за їх участь у відомому «тютюновому картелі»⁹).

Поряд з тим не можна залишити поза увагою положення п. 37 рішення Суду Справедливості у справі *SPO* та інші проти Комісії¹⁰, яким, зокрема, визначено: «...оспорюване Рішення Комісії не показує конкретних фігур, які систематично беруться до уваги Комісією при встановленні точного розміру штрафу, хоча вони мають бути відкриті, що, в свою чергу, дозволить суб'єктам господарювання краще оцінювати чи була зроблена Комісією помилка при визначенні розміру кожного індивідуального штрафу і чи такий розмір штрафу відповідає основним встановленим вимогам». Таким чином, у регламентації порядку визначення розміру штрафів у Європейському Союзі також наявна необхідність певної деталізації конкретних його етапів.

Разом з тим існуюче нормативне та методичне забезпечення порядку визначення розміру штрафів в Європейському Союзі, на нашу думку, дозволяє врахувати роль усіх обставин справи та забезпечити індивідуальний підхід при визначенні розміру штрафів за антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання із дотриманням принципу прозорості при прийнятті рішення Комісією.

Законодавством України, а саме – ст. 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачене право Антимонопольного комітету України щодо накладення штрафів на об'єднання та суб'єктів господарювання за вчинення ними антиконкурентних узгоджених дій. Ця норма кореспондує нормі ст. 251 Господарського кодексу України (надалі – ГК України), яка є більш загальною та передбачає відповідальність за укладення неправомірних угод суб'єктами господарювання (визначених статтею 30 ГК України).

Необхідно акцентувати увагу на тому, що норми національного законодавства про застосування штрафів за антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання є відповідними до норм законодавства Європейського Союзу. Зазначене пояснюється тим, що правове регулювання економічної конкуренції в Україні у більшості аспектів є побудованим на загальноєвропейській моделі¹¹, що відповідає положенням розділу V Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, затвердженій Законом України від 18 березня 2004 р. № 1629-IV «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу». Така відповідність норм спостерігається, зокрема, при визначенні максимального розміру штрафу, який можуть застосовувати органи Антимонопольного комітету України за вчинення зазначеного виду порушення – це 10 відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф. При визначенні розміру штрафу, який накладається на суб'єкта господарювання, що входить до складу групи суб'єктів господарювання, відповідно до частини третьої ст. 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за базис розрахунку береться сумарна вартість доходу (виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) усіх юридичних та фізичних осіб, що входять до зазначеної групи. Відповідно до ст. 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» регулюються також випадки, визначення розміру штрафу, якщо доходу (виручки) суб'єкта господарювання немає (частина п'ята зазначеної статті), або, коли суб'єкт господарювання пропрацював менше одного року (частина шоста зазначеної статті).

Пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції¹², визначено, що під час вирішення питання про накладення штрафу у резолютивній частині рішення вказується розмір штрафу, який відповідно до п. 31 зазначених Правил, визначається згідно з положеннями ст. 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції». Але встановлення черговості етапів та послідо-

вності дій щодо визначення розміру штрафу за вказаний вид порушення, а також застосування пом'якшуючих та обтяжуючих обставин в жодному із названих актів, а також у інших нормативно-правових актах на даний час відсутнє. На практиці при визначенні розміру штрафів органами Антимонопольного комітету України враховуються: істотність впливу на конкуренцію на конкретному ринку, розмір незаконно отриманого прибутку, розмір збитків, заподіяних внаслідок неправомірних дій суб'єкта господарювання, повторність і тривалість порушення, поведінка суб'єкта господарювання після виявлення ознак порушення, його фінансове становище та інші обставини¹³.

Тобто, практика застосування порядку визначення розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема, за антиконкурентні узгоджені дії, є досить розгалуженою та передбачає різні випадки визначення розміру штрафів (про це свідчать загальні підсумки роботи Антимонопольного комітету України за попередні роки: у 2008 р. порушниками законодавства про захист економічної конкуренції сплачено штрафів та пені на суму 12,2 млн. грн., а у 2009 р. – 10,5 млн. грн.)¹⁴. Проте, як вбачається із наведеного вище, нормативне та методичне забезпечення порядку визначення розміру штрафів є недосконалим.

Така ситуація свідчить про недопрацьованість нормативно-правової бази та потребу забезпечення прозорості порядку визначення розміру штрафів за антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання.

Тому, на нашу думку, вартим уваги є досвід Європейського Союзу в частині регламентації процедури визначення розміру штрафів за антиконкурентні узгоджені дії, а саме:

– чіткий поетапний алгоритм дій при визначенні розміру штрафу, який показує вплив кожної обставини на остаточний розмір штрафу;

– наявність механізму «стартового внеску», «символічних штрафів» та здійснення аналізу стримуючого ефекту штрафів, що дозволяє уповноваженому органу використовувати гнучкі підходи при визначенні розміру штрафу;

– застосування програми пом'якшення відповідальності, а також законодавчо визначена можливість зменшення розміру штрафу, які сприяють самостійному ініціативному визнанню порушень суб'єктами господарювання.

Таким чином, мова не йде про створення універсальної математичної формули визначення розміру штрафу за антиконкурентні узгоджені дії, а стосується прийняття нормативного акту, яким би передбачалися різні випадки накладення штрафів. Адже кожен випадок вчинення таких дій окрім індивідуальних ознак щодо товарного ринку, на якому це порушення вчинено, передбачає наявність ряду інших обставин, які впливають на розмір штрафу. Зокрема, застосування таких виключно математичних методів при визначенні розміру штрафу не може відобразити участі кожного суб'єкта господарювання в антиконкурентних узгоджених діях, встановити обсяг отриманого «надприбутку», врахувати фінансовий стан суб'єкта господарювання та інше. У зазначеному аспекті, варто погодитися з тим, що слушною є думка деяких аналітиків щодо необхідності оприлюднення окремих рішень органів Антимонопольного комітету України щодо накладених штрафів, як це, зокрема, відбувається у Європейському Союзі¹⁵, адже це сприятиме зрозумілості методології, яку застосовують органи Антимонопольного комітету України, приймаючи рішення про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Нормативно-правове регулювання та методичне забезпечення порядку визначення розміру штрафів за антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання в Україні варто привести у відповідність з рівнем нормативно-правового регулювання, що є в Європейському Союзі. Для цього потрібно посилити відповідну законодавчу базу, а також створити методичні документи, на підставі яких процедура визначення розміру штрафу, який застосовується за антиконкурентні узгоджені дії буде зрозумілою та прозорою. Перспективним є також запозичення зарубіжного досвіду з питань застосування порядку звільнення або часткового звільнення від відповідальності (та від санкцій), а також нормативне визначення інших підстав, які впливають на зменшення розміру штрафів за антиконкурентні узгоджені дії. Адже застосування зазначених процесуальних стадій визначення розміру штрафів може підвищити рівень виявлених та припинених органами Антимонопольного комітету України випадків антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання за рахунок звернення безпосередніх учасників таких дій та їх зацікавленості у зменшенні розміру штрафів.

¹ Після внесення підписання Амстердамського договору 2 жовтня 1997 року (набув чинності з 1 травня 1999 року), було змінено нумерацію статей Римського договору на 81 та 82 відповідно.

² EEC Council Regulation No. 17: first regulation implementing Articles 85 and 86 of the Treaty [Електронний ресурс]: Official Journal – 1962 – № 13 – P. 204–211 – Режим доступу до журн.: www.eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31962R0017:EN:HTML – Заголовок з титул. екрану.

³ Council Regulation (EC) No. 1/2003 on 16 December 2002 on the implementation of the rules on competition laid down in Articles 81 and 82 of the Treaty [Електронний ресурс]: Official Journal of the European Union – 2004. – Vol. 47. № L 1/1 – P. 1–17. – Режим доступу до журн.: www.eur-lex.europa.eu/en/treaties/dat/11957E/tif/TRAITES_1957_CEE_1_EN_0001.tif – Заголовок з титул. екрану.

⁴ Guidelines on method of setting fines imposed pursuant to Article 23(2) of Regulation No. 1/2003 [Електронний ресурс]: Official Journal of the European Union – 2006. – Vol. 49. № C210 – P. 2–6 – Режим доступу до журн.: www.eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:210:0002:0005:EN:PDF – Заголовок з титул. екрану;

⁵ www.ec.europa.eu

⁶ Judgment of the Court (Fifth Chamber) of 16 November 2000: SPO and Others v Commission [Електронний ресурс]: Справа C-137/95 P – Режим доступу: www.curia.europa.eu – Заголовок з титул. екрану;

⁷ Judgment of the Court (Second Chamber) of 17 June 2010: Lafarge v Commission of the European Communities [Електронний ресурс]: Справа C-413/08 P – Режим доступу: www.curia.europa.eu – Заголовок з титул. екрану;

⁸ Judgment of the Court of First Instance (Third Chamber) of 8 July 2008: AC-Treuhand AG v Commission of the European Communities [Електронний ресурс]: European Court reports – 2008. – с. II-01501 – Справа T-99/04 – Режим доступу: www.eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62004A0099:EN:NOT — Заголовок з титул. екрану;

⁹ Commission decision of 20 October 2005 relating to a proceeding under Article 81(1) of the EC Treaty (Case COMP/C.38.281/B.2 – Raw tobacco Italy) [Електронний ресурс]: Official Journal of the European Union – 2006. – Vol. 49. № L353. – P. 45–50 – Режим доступу до журн.: www.eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:353:45:0049:EN:PDF – Заголовок з титул. екрану;

¹⁰ Judgment of the Court (Fifth Chamber) of 16 November 2000: SPO and Others v Commission [Електронний ресурс]: Справа C-137/95 P – Режим доступу: www.curia.europa.eu – Заголовок з титул. екрану;

¹¹ Закон України «Про захист конкуренції». Коментар на основі порівняльного аналізу з правилами конкуренції Європейського Союзу – К.: Альфа-Прайм, 2006 – 441 с. – Бібліогр.: С. 4.

¹² Правила розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5 (в редакції розпорядження зазначеного Комітету від 29 червня 1998 року № 169-р) – Законодавство України про захист економічної конкуренції: Юридичний збірник. – 3-тє видання, розшир. й доп. – К.: Фенікс, 2008 – 496 с. – Бібліогр.: С. 178–197.

¹³ Конкурентне право ЄС: Навч. посіб. / Скордамалья В., Санахметова Н., Мельник С. — К.: ІМВ КНУ ім. Т. Г. Шевченка, 2004 – 240 с. – Бібліогр.: С. 203 (Серія «Право ЄС»).

¹⁴ Річний звіт Антимонопольного комітету України (2008 рік) [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.amc.gov.ua/amc/control/uk/publish/article?art_id=144689&cat_id=144688 – Заголовок з титул. екрану; Звіт Антимонопольного комітету України за 2009 рік [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.amc.gov.ua/amcontrol/uk/publish/article?art_id=161803&cat_id=178004 – Заголовок з титул. екрану.

¹⁵ Мальский О., Бойчук О. Как бороться с картелями? Международный опыт и украинские перспективы // Зеркало недели. – 2008 – № 35 (714). – С. 6.

Резюме

У статті аналізується нормативно-правове регулювання процедури визначення розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема, за антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання в Європейському Союзі та в Україні і формулюються пропозиції щодо подальшого розвитку законодавства в цій сфері.

Ключові слова: антиконкурентні узгоджені дії, штрафи, визначення розміру штрафу.

Резюме

В статье анализируется нормативно-правовое регулирование процедуры определения размера штрафов за нарушение законодательства о защите экономической конкуренции, в частности, за антиконкурентные согласованные действия субъектов хозяйствования в странах ЕС и Украине и формулируются предложения относительно дальнейшего развития законодательства в этой сфере.

Ключевые слова: антиконкурентные согласованные действия, штрафы, определения размера штрафа.

Summary

The article analyzes the legal regulation procedures of setting fines for the violations of competition legislation, in particular, for anticompetitive concerted actions in European Union and in Ukraine and formulates the proposals for the further development of legislation in this branch.

Key words: anticompetitive concerted actions, fines, setting fines.

Отримано 17.03.2011

І. А. ЛАВРІНЕНКО

Ігор Анатолійович Лаврінченко, аспірант Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

ДО КРИТИКИ КОНЦЕПЦІЇ «НЕДІЙСНІСТЬ – ПРАВОПОРУШЕННЯ» ПРАВОЧИНІВ З ВАДАМИ ВОЛІ

Відповідно до ч. 1 ст. 202 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) правочином є дія особи, спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків. Отже, правочин визначається як дія